

130/2012 SAYILI TAVSİYE KARARI*

KEİ Üye Devletlerinde Sosyal Hak Reformları

1. Karadeniz Ekonomik İşbirliği Parlamenter Asamblesi, sosyal güvenliğin ve sosyal korumanın hem insan hakları hem de toplumsal ve ekonomik ihtiyaçlar olduğunu kabul eder. Sosyal güvenlik ve sosyal koruma, asgari yaşam standartlarını güvence altına almanın, yoksulluğu azaltmanın ve hayattaki başlıca risklerle başetmeye veya değişen ekonomik, siyasal, demografik ve sosyal şartlara daha iyi uyum sağlamaya yardımcı olacak şekilde ekonomik güvence sağlamanın güçlü araçlarıdır.

2. Geçtiğimiz yaklaşık yirmi yılda KEİ bölgesindeki merkezi planlama ekonomilerinin piyasa ekonomilerine dönüşmesi, birçok KEİ üye devletini, çok sayıda yoksulluk sorunuyla mücadele etme ve yeni ekonomik şartlara, işçilerin ve ailelerin değişen ihtiyaçlarına uyum sağlama yolunda kendi ulusal sosyal güvenlik yapısını oluşturmaya ve kademeli olarak büyük-ölçekli reformlara girişmeye yöneltmiştir. Bu bağlamda Asamble, toplumun ilgi alanına giren birçok konudaki Tavsiye Kararlarına göndermede bulunmaktadır:

- Geçiş dönemi boyunca sosyal güvenceler (14/1996);
- Mültecilerin ve yerinden edilmiş kişilerin hakları ve sosyal koruması (21/1997);
- Karadeniz Bölgesi'ndeki göçmen işçileri koruma altına almanın hukuki çerçevesi ve göçmen topluluklar ile evsahibi ülke arasındaki ilişkiler (51/2001);
- Kadınların siyasi, ekonomik, sosyal ve kültürel hayata katılımı (61/2002);
- İşsizlerin yeniden topluma entegre edilmesi (67/2002);
- Yoksullukla mücadele (74/2003);
- Engelli insanların sosyal, ekonomik ve vatandaşlık haklarının iyileştirilmesi (77/2004);
- KEİ üyesi devletlerde yaşam kalitesinin iyileştirilmesi (100/2007);
- KEİ üye ülkelerinde sosyal uyum: siyasal istikrara katkısı (103/2008);
- Küreselleşmenin KEİ üyesi devletlerde sosyal politikalara etkisi (106/2008);
- KEİ üye ülkelerinde göçmenlik – sosyal ve kültürel yönler (109/2009).

---

* 28 Kasım 2012 tarihli Genel Kurul görüşmeleri (bkz. Doc. GA40/CC39/REP/12 – Kültür, Eğitim ve Sosyal İşler Komisyonu'nun 26 Kasım 2012'de Bakü'de yapılan Otuz Dokuzuncu Toplantısı'nda müzakere edilen "KEİ Üye Devletlerinde Sosyal Hak Reformları" hakkında Rapor; Raportör: Sn. Lilia Grygorovich– Ukrayna).

3. Bugün bütün KEİ bölgesinde ulusal güvenlik sistemlerinin yürütüldüğü demografik, ekonomik ve toplumsal ortamlar sürekli olarak değişmektedir. Özellikle de finansal ve ekonomik kriz, sosyal haklar konusunda bölgede birtakım sorunların ve önceliklerin önünü açmıştır. Mevcut sosyal ihtiyaçlar artarken sosyal koruma sistemlerinin - hem beşeri hem de finansal - kaynakları azalmaktadır. Artan işsizlikle birlikte nüfusun daha çok sayıdaki kesiminin ekonomik yönden güçsüzleşmesi, sosyal güvence hizmetlerine yönelik talebin daha da artması sonucunu doğurmuştur. Bu durum, zaten kırılğan olan sosyal sistemleri ve bunların sürdürülebilirliğini olumsuz yönde etkilemiştir.

4. Genel Kurul, ekonomik kriz sırasında sosyal yardım sistemlerinin toplumsal ve ekonomik istikrar unsurları olarak önemli bir rol oynadığını, beşeri ve toplumsal sermayenin zayıflamasını önlediğini vurgulamaktadır. Sosyal koruma programlarının yapacağı etki, tasarımı ve uygulama düzeyine bağlı olarak farklılık gösterse de, yoksulluğu ve eşitsizliği azaltarak ekonomik büyümeyi teşvik ettiği yaygın olarak kabul edilmektedir.

5. Asamble, KEİ üye devletlerinin krize cevap vermek için mevcut sosyal koruma programlarını geliştirerek ve yenilerini hayata geçirerek gösterdiği çabaların farkındadır. Bu yeni ekonomik gerçekliğin ortaya çıkardığı acil toplumsal ihtiyaçları karşılamak için bütün bu ülkelerde çok sayıda tedbir alınmıştır. Bu süreç boyunca sosyal korunma sistemlerinin yeterliliğini etkileyen kökleşmiş sorunlara ışık tutularak sosyal koruma sistemlerinde daha derin ve daha uzun vadeli reformlar yapılması için fırsat oluşturulmuştur.

6. Asamble, mevcut ekonomik ve sosyal şartların uyum içinde çalışmayı gerektirdiğine ve sosyal politika alanında bölgesel işbirliğinin büyük değer katabileceğine inanmaktadır. Sosyal hedeflerin oluşturulması ve geliştirilmesi hususunda KEİ bünyesinde daha ileri düzeyde işbirliğine gidilmesi, BM Milenyum Kalkınma Hedefleri'nin yanısıra İnsan Hakları Evrensel Beyanname, Uluslararası Çalışma Örgütü (ILO) sosyal güvenlik standartları, özellikle de 1952 Sosyal Güvenlik (Asgari Standartları) Konvansiyonu gibi başlıca uluslararası akitlere paralel olarak ortak değerlerin, ilgi alanlarının ve hedeflerin yaygınlaştırılması yolunda önemli bir araç olarak görülmektedir.

7. Dolayısıyla, Parlamenter Asamble KEİ üye devletleri parlamentolarına ve hükümetlerine şu tavsiyelerde bulunur:

i. ILO 1952 Sosyal Güvenlik (Asgari Standartları) Konvansiyonu'nu ve standartları daha ayrıntılı olarak ortaya koyan diğer ILO sosyal güvenlik konvansiyonlarını *imzalamayı değerlendirmeleri*;

ii. önleyici, teşvik edici ve aktif tedbirleri, hakları ve sosyal hizmetleri biraraya getirerek sosyal koruma politikaları *tasarlamaları*;

iii. kamu satınalmalarını, resmi kredi düzenlemelerini, çalışma hayatı incelemelerini, işgücü piyasası politikalarını ve vergi teşviklerini kapsayan politikalar geliştirmek suretiyle ekonomi verimliliği faaliyetlerini ve resmi istihdamı *teşvik etmeleri*;

iv. güvensizliği azaltacak şekilde resmi istihdamı, gelir getirici faaliyetleri, eğitimi, okur-yazarlığı, mesleki eğitimi, becerileri ve istihdam edilebilirliği destekleyen ve iş güvenliğini, girişimciliği ve işletme sürdürülebilirliğini destekleyen politikaların koordinasyonunun olumlu bir çalışma çerçevesinde *güvence altına alınması*;

v. ulusal düzeydeki sosyal koruma sistemlerinin finansal, parasal ve ekonomik sürdürülebilirliğini güvence altına almak için gereken kaynakları seferber edecek muhtelif yöntemlerin *ele alınması*;

vi. yolsuzluğu, vergi kaçırma ve katkı paylarının ödenmemesini engelleyecek tedbirlerin *uygulamaya konulması*;

vii. yaşlılar ve engelliler de dahil olmak üzere özel ihtiyaçları olan kişiler için topluluk temelli sosyal hizmetler *geliştirmeleri*;

viii. üye devletlerin ekonomik ve parasal yeterliliklerinin korunması konusunda mümkün olduğunca çok kişiye daha yüksek düzeyde koruma *sağlamaları*;

ix. sosyal koruma sistemlerindeki açıkları ve pürüzsüz çalışmalarının önündeki engelleri *tespit etmeleri*;

x. mevcut katkı payı programlarının ilgili tüm kişileri kapsayacak şekilde genişletilmesi de dahil olmak üzere katkı payı ödemesi olan veya olmayan veya her iki nitelikteki uygun ve etkili koordinasyon programları üzerinden sağlanan koruma hizmetlerindeki açığı kapatmaya yönelik etkili mekanizmalar *geliştirmeleri*;

xi. hem resmi hem de gayriresmi ekonomide yer alan şahıslara karşı sosyal güvenlik kapsamını genişletici stratejiler uygulamaları ve üye devletlerin sosyal, ekonomik ve çevre kalkınma planı uygulamalarıyla tutarlılık içinde resmi istihdamın artırılmasını, gayriresmi istihdamın düşürülmesini *desteklemeleri*;

xii. toplumsal ortaklığın hukuki temelini güçlendirmeleri, etkili ve kapsayıcı sosyal diyalog için örgütsel ve kurumsal şartlar *hazırlamaları*;

xiii. üçüncül kesimi (gönüllülük) *desteklemeleri* ve aynı zamanda sosyal ekonomiyi *kullanmaları ve geliştirmeleri*;

xiv. STK'ların faaliyetlerini ve STK ağlarının gelişimini *teşvik etmeleri*;

xv. sosyal koruma politikaları uygulanmasında kaydedilen ilerlemeyi, değişen ihtiyaçlara cevap verecek ve sosyal hizmetlerin kalitesini ve erişilebilirliğini güvence altına alacak şekilde ulusal düzeyde tanımlanmış mekanizmalarla *takip etmeleri*;

xvi. gereken sosyal güvenlik verilerini, istatistiklerini ve göstergelerini cinsiyet esasında ayrıştırılmış olarak düzenli bir temelde *toplamaları, derlemeleri, analiz etmeleri ve yayınlamaları*;

xvii. sosyal güvenlik stratejileri, politikaları ve uygulamaları konusunda bilgi, deneyim ve uzmanlık *alışverişinde bulunmaları*.

8. Parlamenter Asamble KEİ Dışişleri Bakanları Konseyi'ni, bu Tavsiye Kararı'nı değerlendirmeye davet eder.